

Στο μακρινό Μοντεβιδέο, την πρωτεύουσα της Ουρουγουάης, γεννιέται ένας νεανικός έρωτας, στα χρόνια που ξεσπά στην Ευρώπη ο πρώτος παγκόσμιος πόλεμος...

ΧΟΥΑΝΙΤΑ

Η κόρη του ζωγράφου από τη Σάμο

Νουβέλα του Μπάμπη Ράκη

Μέρες γαλήνης πριν την καταιγίδα

Επεισόδιο 46

Ο Μανουέλ μαζί με την Κασσάνδρα μετακομίζουν στην μικρή μονοκατοικία που τους παραχώρησε η Μαριάννα με την διαθήκη της. Τα πράγματα είναι τώρα διαφορετικά. Φυσικά δεν προβάλλει οικονομικό πρόβλημα, αλλά τα όνειρα του ως καλλιτέχνη χάθηκαν. Ο Μανουέλ αν έμενε στην γκαλερί θα είχε την ευκαιρία να προβάλλει το έργο του, ίσως και να αναδειχθεί. Ένωθε μια βαθιά πίκρα για όλα αυτά. Πληγώθηκε με την στάση της Έρρικα απέναντί του. Την είχε αγαπήσει. Η Κασσάνδρα σεβάστηκε το πρόβλημα του και δεν του ανέφερε τίποτε που να του θυμίζει την περίοδο εκείνη. Είχαν περισσότερο χρόνο τώρα να μιλούν μεταξύ τους, και η Κασσάνδρα έφερνε συχνά την κουβέντα για την Σάμο.

Είναι όμορφο νησί η Σάμος γιέ μου. Θα σου αρέσει. Άραγε να με αξιώσει ο Θεός να την ξαναδώ.

Ο Μανουέλ την καταλάβαινε αλλά δεν ήξερε τι να της πει.

Η μικρή μονοκατοικία που έμεναν, βρισκόταν σε μια λαϊκή συνοικία κοντά στο λιμάνι. Αυτό διευκόλυνε την Κασσάνδρα να πηγαίνει στην αγορά και να γνωρίζει καινούργιες γειτόνισσες. Ένας απλός φτωχικός κόσμος στον οποίον ένωθε άνετα.

Από την πλευρά του ο Μανουέλ σύχναζε τα μεσημέρια και ορισμένα βράδια στις μικρές υπογειες ταβέρνες του λιμανιού. Εκεί θα αποχτήσει τους καινούργιους του φίλους. Παλιούς ναυτικούς, ναυτεργάτες και αχθοφόρους.

Στα λιμάνια πάντα καταλήγουν και εκείνοι που η κοινωνία τους αποβάλλει. Χρεωκοπημένοι, χαρτοπαίκτης, μικροαπατεώνες που φοβούνται να κυκλοφορήσουν αλλού, σπιούντοι της αστυνομίας, που έθεταν την ζωή τους σε κίνδυνο για λίγα χρήματα που τα εξασφάλιζαν καρφώνοντας άλλους.

Οι γυναίκες πάλι ήταν από όλες τις ηλικίες. Κοινό χαρακτηριστικό τους ότι καμιά δεν διατηρούσε πια την θηλυκότητά της. Την είχαν χάσει στην πορεία μιας άσπυτης ζωής. Είχαν ένα πρόσωπο πότε φοβισμένο και πότε άγριο. Τους έλειπε το χαμόγελο. Δεν εμπιστευόνταν ούτε τους άνδρες μα ούτε και τις γυναίκες. Κυκλοφορούσαν μόνες. Που έμεναν κανείς δεν ήξερε. Σε αυτόν τον κόσμο του λιμανιού, ο Μανουέλ ένωθε μεγαλύτερη άνεση. Δεν ήταν ο κόσμος της Έρρικα. Εκείνος των μεγαλοαστών, τους άνδρες με τα πλούσια ρούχα, τις γυναίκες με τα μεταξωτά φορέματα και τα φανταχτερά στολίδια.

Εκείνος ο κόσμος της Έρρικα δεν είχε ψυχή. Αντίθετα οι άνθρωποι που περιφέρονταν γύρω από το λιμάνι, περιθωριακά ή αποβράσματα, είχαν ψυχή αλλά πονεμένη.

Αυτά τα άτομα ήταν πηγή έμπνευσης για τον Μανουέλ. Τα πλησίαζε και τους ζητούσε να τα ζωγραφίσει. Στην αρχή αρνιόντουσαν. Όμως

σιγά-σιγά κέρδιζε την εμπιστοσύνη τους. Στο τελευταίο και ίδιο πάντα τραπέζακι δίπλα στο παράθυρο που έβλεπε στον δρόμο, κάθονταν ο Μανουέλ και απέναντι είχε το μοντέλο του να τον κοιτά αδιάφορα.

Ήταν λογής – λογής άτομα. Παλιοί ναυτικοί με γερασμένα πρόσωπα και θολά μάτια, κουρασμένοι αχθοφόροι που μόλις είχαν σχολάσει και μπήκαν στην ταβέρνα για ένα ποτό, ξερακιανά γκαρσόνια που τώρα κανένας δεν τα ζητά, και φυσικά γυναίκες κάθε ηλικίας.

Στους ανθρώπους αυτούς ο Μανουέλ γύρευε να μπει στην ψυχή τους.

Καθώς τους σχεδίαζε πάνω στο χαρτί, τους κουβέντιαζε κιόλας. Σπάνια ρωτούσε ο ίδιος. Τους άφηνε μόνους τους να τον εμπιστευτούν και να του μιλήσουν.

Καθένας τους είχε την δική του πονεμένη ιστορία.

Ο Μανουέλ σχεδίαζε συνέχεια αυτόν τον παράξενο κόσμο του λιμανιού. Δεν ήταν πορτραίτα ωραίων κυριών που θα στόλιζαν πλούσια σαλόνια. Ήταν μαυρόασπρα σκίτσα απλών ανθρώπων, που ο καλλιτέχνης προσπαθούσε να μπει ακόμη πιο βαθιά στην ψυχή τους.

Εκεί προσφωνούσε ο ένας τον άλλον απλώς με το όνομά του. Κανένας δεν χρησιμοποιούσε το σινιόρ ή σινιόρα. Ούτε κανένας ήξερε το επίθετο του άλλου. Απλώς του έδιναν το δικό τους παρατσούκλι. Ο Τζιοβάνι ο καπετάνιος, ο Μάρκο ο ταβερνιάρης, ο Πάππε ο παχύς, ο Αντώνιο ο μάγειρας. Για τις γυναίκες έδιναν πιο όμορφα επίθετα αποφεύγοντας οποιαδήποτε

τε λέξη που θα μπορούσε να τις θίξει. Όλες είχαν κάποιο παρελθόν. Ο φτωχό-κόσμος ήξερε να τις σέβεται.

Ο Μανουέλ από την αρχή πήρε επίθετα που του ταίριαζαν. Τον ανάφεραν ο Μανουέλ ο ζωγράφος, ο Μανουέλ από την Ελλάδα. Ορισμένοι φίλοι του τον αποκαλούσαν ο Μανουέλ του λιμανιού.

Ήταν στο στοιχείο του. Ένωθε ήρεμος γιομάτος έμπνευση σε αυτό το περιβάλλον με εκείνα τα άτομα που τον αντίκριζαν φιλικά και με καλοσύνη. Όμως και εκείνοι που κάθονταν απέναντί του για να τους ζωγραφίσει φίλευαν μαζί του.

Την χρονιά του 1933 ο Μανουέλ είναι 38 χρόνων. Ανάμεσα στους απλούς ανθρώπους του λιμανιού βρήκε κάποια ηρεμία και γαλήνη.

- Κάτι σου λείπει αγόρι μου, του είπε ένα βράδυ η Κασσάνδρα. Δεν μπορείς να ζεις μόνος, χωρίς την ζεστή συντροφιά μιας γυναίκας.

- Τίποτε δεν μου λείπει μάνα, απαντούσε εκείνος. Αυτό που περιμένω είναι να ενηλικιωθεί η κόρη μου η Χουανίτα.

Η Κασσάνδρα έμεινε αμίλητη να τον κοιτά σαν να ήθελε να του πει κάτι αλλά φοβόταν.

- Τι έχεις; την ρώτησε εκείνος. Με κοιτάς περίεργα.

- Κάτι θέλω να σου πω παιδί μου, αλλά φοβάμαι πως θα στεναχωρηθείς.

- Τι είναι; Πες το.

Πήρε μια καρέκλα και έκατσε απέναντί του.

- Φοβάμαι Μανώλη μου ότι δεν θα γίνει αυτό που ελπίζεις και ονειρεύεσαι.

- Για την Χουανίτα εννοείς;

- Ναι την Χουανίτα. Θα την αφήσει ο θεός της, που τώρα είναι κηδεμόνας της, και κρατά όλη την τεράστια περιουσία της, στα χέρια του, να γνωρίσει τον πατέρα της, ένα φτωχό ζωγράφο που ζει στο λιμάνι;

Θα κάνει το παν να μη σε γνωρίσει. Να μη μάθει ποτέ για εσένα. Δεν θα θελήσει ποτέ να γίνει γνωστό το γεγονός αυτό στον κύκλο του. Γιέ μου σε παρακαλώ μη κάνεις όνειρα με αυτούς τους ανθρώπους.

- Η Λίζα ανήκε σε αυτούς τους ανθρώπους μάνα.

- Εκείνη ήταν ένας άγγελος παιδί μου και σε αγάπησε.

Το ένστικτο της Κασσάνδρας την προειδοποιούσε ότι αυτοί οι άνθρωποι δεν θα αφήσουν τον Μανώλη της να γνωρίσει την κόρη του.

Ο Μανουέλ δεν είπε τίποτε. Εξάλλου η Χουανίτα ήταν ακόμη 15 χρόνων. Μετά τον θάνατο της γιαγιάς της, συνέχιζε τις σπουδές της οικότροφος σε ένα από τα ακριβότερα ιδιωτικά κολλέγια της Νέας Υόρκης.